

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації»**

23-24 квітня 2026 року

Біла Церква
2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Відповідальна за випуск – Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 23-24 квітня 2026 р. Білоцерківський НАУ. 286 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Вітальне слово учасникам конференції:

Шуст О.А. ректор Білоцерківського національного аграрного університету, д-р екон. наук, професор

Ковальчук І.В., декан соціально-гуманітарного факультету Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук, доцент

ЛЕКСИЧНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Зелінська В.А.

асистент кафедри філології, педагогіки та методики викладання

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У статті розглянуто сутність лексичного підходу до навчання іноземної мови за професійним спрямуванням. Проаналізовано його основні принципи, переваги та недоліки у формуванні професійної іншомовної комунікативної компетентності студентів. Визначено значення засвоєння лексичних одиниць, колокацій та мовних шаблонів у процесі професійно орієнтованого навчання.

Ключові слова: лексичний підхід, професійно орієнтоване навчання, іншомовна комунікативна компетентність, колокації, лексичні одиниці, ESP.

В сучасному високотехнічному світі, де рівень вимог до високкваліфікованого працівника значно зріс, володіння іноземною мовою вже стало невід'ємною частиною успішної кар'єри. Майбутні фахівці повинні бути здатними ефективно використовувати іноземну мову як інструмент професійного спілкування, роботи з науковими джерелами та міжнародної співпраці. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває пошук ефективних підходів до навчання професійно орієнтованої лексики. Одним із таких підходів є лексичний підхід, який розглядає лексику як основу мовленнєвої діяльності. Проблема лексичного підходу широко висвітлюється у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Основні положення цього підходу були сформульовані М. Льюїсом [1,с.15], який підкреслював ключову роль лексичних одиниць у формуванні мовленнєвої компетентності. Значний внесок у дослідження лексики як основи навчання іноземної мови зробили І. Нейшн, Н. Шмітт, С. Торнбері, які довели важливість вивчення лексики у контексті [2,с. 45] та використання автентичних матеріалів. [3, с. 78]

Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов все більше орієнтуються на формування практичних комунікативних навичок, особливо в умовах професійного навчання. У цьому контексті значну увагу привертає лексичний підхід, який розглядає лексику не як допоміжний елемент граматики, а як центральний компонент мовлення. Головна ідея цього підходу полягає в тому, що ефективне спілкування базується на засвоєнні готових мовних одиниць [4, с. 30]: лексичних блоків, словосполучень і сталих виразів. Ці елементи використовують носії мови в реальних професійних ситуаціях.

Лексичний підхід має особливе значення у професійно орієнтованому навчанні, оскільки фахівці повинні знати не лише окремі слова, а й уміти використовувати типові мовні конструкції з їхньої професійної сфери. Наприклад, студенти ветеринарної медицини повинні розуміти та використовувати словосполучення, такі як *conduct an examination*, *administer treatment*, *clinical signs*, а не лише окремі слова *conduct*, *treatment* або *clinical*.

Сутність лексичного підходу

Лексичний підхід виник наприкінці ХХ століття. Він ґрунтується на припущенні, що мова складається переважно з лексичних одиниць різної складності, від окремих слів до колокацій, ідіом і фразових шаблонів. Вважається, що засвоєння цих одиниць допомагає формуванню мовленнєвої автоматизації та покращує швидкість і точність мовлення.

Колокації, або типові словосполучення, відіграють особливу роль в цьому підході. Вони відображають природні мовні зв'язки між словами. Наприклад, у професійному контексті кажуть *make a diagnosis*, а не *do a diagnosis*, хоча обидва дієслова мають схоже значення. Навчання колокацій допомагає студентам уникати помилок і наближати своє мовлення до рівня носіїв мови. [4, с. 41]

Лексичний підхід також передбачає використання автентичних матеріалів, аналіз текстів професійної тематики і багаторазове повторення мовних моделей у різних контекстах. Це сприяє формуванню не лише лексичних знань, але й професійних комунікативних навичок.

Переваги лексичного підходу

Однією з головних переваг цього підходу є його практична спрямованість. Студенти засвоюють мовні одиниці, які вони справді використовуватимуть у своїй професійній діяльності. Це підвищує мотивацію до навчання, [5, с. 112] оскільки студенти бачать зв'язок між навчанням і своєю майбутньою кар'єрою.

Ще одна важлива перевага — розвиток мовленнєвої плавності. Завдяки засвоєнню готових мовних блоків студенти можуть швидше формулювати думки без необхідності будувати речення з нуля. Це особливо важливо в професійних ситуаціях, де швидкість і точність комунікації мають велике значення.

Лексичний підхід також допомагає сформувати більш природне мовлення. Засвоєння колокацій і сталих виразів зменшує ризик дослівного перекладу з рідної мови, що часто призводить до помилок. Крім цього, такий підхід розвиває навички читання та розуміння професійних текстів, оскільки студенти вчаться розпізнавати типові мовні моделі.

Іншою перевагою є ефективність у вивченні професійної термінології. Лексика засвоюється не ізольовано, а в контексті, що полегшує її запам'ятовування і подальше використання. Студенти краще запам'ятають термін, якщо він використовується у типовому професійному реченні.

Недоліки лексичного підходу. Попри численні переваги, лексичний підхід має деякі недоліки. Один із них — недостатня увага до граматики. Якщо навчання зосереджено переважно на лексичних одиницях, студенти можуть не повністю усвідомлювати граматичні структури мови. Це може призвести до труднощів при побудові нових речень. [7, с. 95]

Ще одним недоліком є велика кількість лексичного матеріалу, який потрібно засвоїти. Це може бути складно для студентів, особливо на початку навчання. Ключем до успішного застосування лексичного підходу є ретельний підбір навчальних матеріалів та високий рівень підготовки викладача.

Також варто зазначити, що цей підхід потребує регулярного повторення і використання лексики в різних ситуаціях. Без належної практики студенти можуть швидко забувати нові мовні одиниці.

Отже, лексичний підхід є ефективним методом вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням. Він сприяє розвитку практичних навичок спілкування, підвищує мотивацію студентів і формує професійну комунікативну компетентність. Засвоєння лексичних одиниць у контексті дозволяє студентам використовувати мову більш природно і впевнено.

Водночас цей підхід має деякі обмеження, зокрема недостатню увагу до граматики та необхідність засвоєння великого обсягу лексики. Тому найефективнішим є поєднання лексичного підходу з іншими методами навчання, що забезпечить комплексний розвиток мовних навичок студентів.

Таким чином, використання лексичного підходу у професійно орієнтованому навчанні іноземної мови є обґрунтованим і перспективним, оскільки він відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців та сприяє розвитку їх досвіду спілкування у професійному середовищі.

Список використаних джерел

1. Lewis M. The Lexical Approach: The State of ELT and a Way Forward. Hove: Language Teaching Publications, 1993. 200 p.
2. Nation I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 477 p.
3. Schmitt N. Vocabulary in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 224 p.
4. Thornbury S. How to Teach Vocabulary. Harlow: Pearson Education Limited, 2002. 185 p.
5. Harmer J. How to Teach English. Harlow: Pearson Longman, 2007. 288 p.
6. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 270 p.

7. Scrivener J. Learning Teaching. Oxford: Macmillan, 2011. 416 p.
8. Hedge T. Teaching and Learning in the Language Classroom. Oxford: Oxford University Press, 2000. 464 p.
9. Кабанова О. В. Лексичний підхід у навчанні іноземних мов. Київ: Ленвіт, 2015. 120 с.
10. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2013. 320 с.

УДК 811'367.623:791

АНГЛІЙСЬКІ ПАРАМЕТРИЧНІ ПРИКМЕТНИКИ: КОГНІТИВНІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

Береговенко Н.С.

асистент кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У цій статті з когнітивної точки зору аналізуються мовні фактори, що зумовлюють лексичну сумісність англійських параметричних прикметників *ample*, *extended*, *expanded*, *wide* та *broad*. Аналіз стосується використання цих прикметників як стосовно матеріальних об'єктів, так і абстрактних понять. Колокації цих прикметників було зібрано з British National Corpus, їхня загальна кількість становить 4 000. Автор висуває гіпотезу, що їхня сумісність визначається глибинними когнітивними моделями, які лежать в основі семантики цих прикметників. З огляду на складне походження прикметника, припускається, що закономірності сумісності прикметників слід шукати не на семантичному, а на глибшому, концептуальному рівні, шляхом моделювання образних схем, через які інтерпретувалися параметри різноманітних об'єктів.

Ключові слова: когнітивна модель, образ-схема, прикметник, лексична сумісність, етимон, англійська мова

На перший погляд, проблема сполучуваності слів при формуванні словесних ланцюжків у процесі створення тексту не видається складною з лінгвістичної точки зору, особливо коли йдеться про сполучення іменників та